

УДК 658.15

Н.І. Синькевич, к.е.н., доц., Т.М. Василюшин

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

СУЧАСНИЙ ПІДХІД ДО ВИДОВОЇ КЛАСИФІКАЦІЇ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

N.I. Synkevych, Ph.D., Assoc. Prof., T.M. Vasylyshyn

THE MODERN APPROACH TO THE TYPE CLASSIFICATION OF FINANCIAL ANALYSIS OF THE ENTERPRISES

Сьогодні різноманітні види фінансового аналізу діяльності підприємств, структурних підрозділів, його окремих сфер та видів діяльності дедалі частіше застосовуються у аналітичній роботі. Хоча, не існує чіткої однозначності відносно визначення сутності окремих видів фінансового аналізу, характеристики та їх призначення. Часто на кожному із вітчизняних підприємств використовуються ті чи інші види фінансового аналізу, але не всі вони коректно підібрані за призначенням, метою, наявними ресурсами, що обмежує можливості та потенціал фінансового аналізу.

Правильна, чітка та всебічна класифікація фінансового аналізу має важливе значення для розуміння сутності фінансового аналізу. Класифікаційні ознаки фінансового аналізу є важливими при організації здійснення аналітичного процесу чи при виробі методів фінансового аналізу.

Через відсутність єдності та комплексності поглядів щодо класифікації видів фінансового аналізу спостерігається те, що вони відрізняються своїм підходом до класифікації, кількістю класифікаційних ознак та змістовним наповненням.

Багато вчених виділяють внутрішній та зовнішній фінансовий аналіз за однією із запропонованих переліку класифікаційних ознак, але ці ознаки мають інше значення та зміст. При цьому, у запропонованих класифікаціях використовуються такі ознаки:

- за суб'єктами (Базилінська О.Я.);
- за користувачами (Шеремет О.О.);
- залежно від організації, що здійснює аналіз (Новашина Т.С.);
- за організаційними формами проведення (Білик М.Д., Павловська О.В., Притуляк Н.М., Костирко Р.О., Азарова А.О., Рузакова О.В.);
- залежно від ролі в управлінні та організаційних форм проведення (Костирко Р.О.);
- за користувачами інформаційних ресурсів (Цал-Цалко Ю.С.) [1-7].

Цікавим є поділ фінансового аналізу Бочарова В.В., де внутрішній і зовнішній аналіз виділено за напрямком фінансового аналізу, який залежить від обраної підприємством фінансової стратегії. Крім внутрішнього та зовнішнього аналізу, він виокремлює ще управлінський, інвестиційний (проектний) аналіз і оцінку нерухомості, що приносить дохід [8, с.16].

На думку Новашиної Т.С., зовнішній фінансовий аналіз проводиться для порівняння результатів діяльності досліджуваного підприємства із іншими підприємствами за даними бухгалтерської звітності, а внутрішній аналіз для оцінки діяльності тільки об'єкта досліджень без порівнянь.

Група вчених Білик М.Д., Павловська О.В., Притуляк Н.М., різницю між зовнішнім і внутрішнім аналізом вбачають в тому - хто саме буде займатися аналізом, а не в залежності від того хто буде користувачами інформації аналітичних досліджень, як Шеремет О.О.

Спираючись на результати аналізу літературних джерел за досліджуваною проблемою, вивчення досвіду господарюючих суб'єктів у сфері фінансового аналізу та власне бачення дають нам можливість сформувати комплексну класифікацію видів фінансового аналізу за такими ознаками:

- 1) за об'єктами;
- 2) за суб'єктами;
- 3) за метою дослідження;
- 4) за рівнем автоматизації;
- 5) за часовим періодом аналітичної бази;
- 6) за обсягом дослідження;
- 7) за організаційною системою;
- 8) за класифікаційними ознаками суб'єкта;
- 9) за просторовою приналежністю;
- 10) за достатністю;
- 11) за інформаційними джерелами;
- 12) за періодичністю;
- 13) за критеріальною базою;
- 14) за способом відбору даних аналізу;
- 15) за часовим спрямуванням.

Варто зазначити, що кожен із вище наведених видів фінансового аналізу в залежності від цілей фінансового аналізу значно відрізняється своїми властивостями та параметрами. Запропонована видова класифікація створює для суб'єктам фінансового аналізу діяльності підприємств визначитись із параметрами та характеристиками, обраного для досягнення власних цілей, певного виду фінансового аналізу.

Види фінансового аналізу у практичному застосуванні рідко зустрічаються в чистому вигляді, але вони доповнюють один одного. При використанні різних видів аналізу важливо враховувати різні фактори, наприклад, достовірність бухгалтерської звітності, рівень диверсифікації господарської діяльності, стабільність показників, які використовуються для оцінки окремих операцій і т.д.

Література

- 1.Базилінська О. Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика: навч. посіб.[для студ. вищ. навч. закл.] / О. Я. Базилінська — К.: Центр учбової літератури, 2009. — 328 с.
- 2.Шеремет О.О. Фінансовий аналіз.: Навчальний посібник. — К., 2005. — 196 с.
- 3.Новашина Т.С. Финансовый анализ / Новашина Т.С., Карпунин В.И., Волнин В.А., Борисов А.Н., под ред. Т.С. Новашиной. — М.: Московская финансово-промышленная академия, 2005. — 192 с.
- 4.Білик М.Д. Фінансовий аналіз : навч. посібн. / М.Д. Білик, О.В. Павловська, Н.М. Притуляк, Н.Ю. Невмержицька. — К. : Вид-во КНЕУ, 2005. — 592 с.
- 5.Костирко Р. О. Фінансовий аналіз: Навч. посібник. — Х.: Фактор, 2007. — 784 с.
- 6.Цал-Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз. Підручник / Ю.С. Цал-Цалко. - К.: Центр учбової літератури, 2008. — 566 с.
- 7.Азарова А.О., Математичні моделі та методи оцінювання фінансового стану підприємства / А.О. Азарова, О.В. Рузакова. — Вінниця: ВНТУ, 2010. — 172 с.
- 8.Бочаров В.В. Комплексный финансовый анализ. / Бочаров В.В., Серия «Академия финансов» — СПб.: Питер. 2005. — 432с.